

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ КИТАЮ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ «ОДИН ПОЯС - ОДИН ШЛЯХ»

Рошко Світлана Михайлівна

к.філол.н, доцент, доцентка кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7065-0784>

Феделеш Марія Володимирівна

магістрантка факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Перетворення Китайської Народної Республіки на другу економіку світу сприяє висунуванню китайським керівництвом амбіційних економічних і політичних проєктів, що спрямовані на перереформування всієї міжнародно-економічної системи. У зв'язку з цим у 2013 році п'ятим поколінням керівників КНР була висунута стратегічна ініціатива «Один пояс – один шлях» (ОПОШ). Проєкт є частиною економічної дипломатії КНР і спрямований на пришвидшення розвитку Китаю в умовах нових викликів і можливостей на міжнародній арені. Учасником стратегії «Один пояс – один шлях» є Україна, ініціатива здатна принести великі економічні вигоди, зміцнити традиційні позиції в регіоні.

На теперішній час Китай є однією з держав, які найбільш динамічно розвиваються у світі. Сучасний Китай все частіше вдається до прийомів і методів економічної дипломатії, оскільки економічна міць Китаю і зростаюча економічна залежність від КНР не тільки країн, що розвиваються, але і окремих розвинених країн, багато в чому сприяють широкому використанню Китаєм економічних важелів при вирішенні зовнішньополітичних завдань.

У сучасних наукових дослідженнях економічна дипломатія трактується як частина комплексу дипломатичної діяльності, спрямована на реалізацію конкретно економічних цілей і інтересів держави [1, с. 28].

З приходом до влади п'ятого покоління китайських керівників і становленням Сі Цзіньпіна головою КНР у 2013 році у зовнішній і зовнішньоекономічній політиці Китаю з'явилися нові пріоритети [2].

У вересні та жовтні 2013 року під час офіційних візитів голови КНР Сі Цзіньпіна до Казахстану та Індонезії вперше були висунуті довгострокові стратегічні плани створення Економічного поясу Шовкового шляху і Морського шовкового шляху XXI ст., у скороченій назві – «Один пояс, один шлях». Дана концепція є одним з найважливіших стратегічних напрямків зовнішньої політики Китаю. Вона пов'язує Азіатсько-Тихоокеанський і Європейський регіони, сприяє відновленню світової економіки і об'єднанню глобальної цивілізації, а також просуває економічні інтереси Китаю.

Представляючи свою концепцію, китайський лідер сформулював програму дій з п'яти пунктів (мал. 2) [4].

Мал. 1 Програма дій в рамках ініціативи «Один пояс – один шлях»

На кінець квітня 2020 року, Китай підписав 173 угоди зі 126 країнами-учасницями і 29 міжнародними організаціями. Таким чином, можна стверджувати, що в свій проєкт КНР залучила більшість країн світу. Причому, понад 60 країн приєдналися до нього тільки в 2018 році. Крім того, «Один пояс,

один шлях» став невід'ємною частиною зовнішньої політики Китаю, а в 2017 році згадка про нього було додана до статуту КПК.

25-27 квітня 2019 року в столиці Піднебесної вдруге пройшов Міжнародний форум «Один пояс, один шлях». У рамках Форуму «Один пояс, один шлях» було укладено контракти і угоди на \$64 млрд.

За оцінками фахівців, витрати на проєкт до 2030 року складуть в цілому \$1,4 трлн., сума в більшості складається з державних грошей. Державні банки Китаю, що відповідають за інфраструктурні інвестиції, і фінансові організації, створені для реалізації проєкту, інвестували в нього близько \$90 млрд. А розмір іноземних інвестицій оцінюється в суму понад \$40 млрд. Дані вкладення вже починають окупатися, так, наприклад, обсяг торгівлі між Китаєм і країнами-учасницями «Пояс і шлях» перевищив \$6 трлн. Торгівля з партнерами по ініціативі в середньому збільшується на 4% в рік. Вона склала за шість років 27,4% від всієї китайської торгівлі [5].

Україна була однією з перших, хто приєднався до ініціативи. У 2015 році було підписано протокол між Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Міністерством комерції КНР про зміцнення співпраці зі спільної реалізації ідеї побудови економічного поясу Великого шовкового шляху. У грудні 2017-го укладено план дій Україна-КНР із реалізації ініціативи спільного будівництва «Економічного поясу шовкового шляху» та «Морського шовкового шляху XXI століття».

Серед основних напрямків співробітництва між Україною та Китаєм в рамках «Одного поясу, одного шляху» можна виокремити [6]: інвестиційні проєкти; розбудова транспортної інфраструктури, прокладання транспортних коридорів; сільське господарство; створення індустриальних парків та зон технологічного розвитку; науково- та військово-технічне співробітництво; співробітництво в освітній та науковій сферах; гуманітарне, культурне співробітництво; розвиток туристичної галузі.

У 2019 році Китай став основним торговельним партнером України за обсягами експорту та імпорту, замінивши Росію. Україна постачає в Китай руди, зерно, жири, олію, машинне обладнання, відходи харчової промисловості. У структурі імпорту з Китаю домінували поставки: електричних машин – 33,0%; котлів, машин – 17,2%; пластмаси, полімерних матеріалів – 4,1%; засобів наземного транспорту, крім залізничного – 3,5% [7].

Імпорт з Китаю в кілька разів перевищує експорт України в Китай. У 2019 році експорт товарів становив \$3,6 млрд. дол., імпорт — \$9,2 млрд. дол. і склав 11,3 % від загального обсягу української торгівлі [7].

Відповідно до даних Держстату України у 2019 році в економіку України залучено \$40 млн. інвестицій з Китаю. Обсяг інвестицій з України в економіку Китаю склав \$0,61 млн [8].

У квітні 2019 на Другому Форумі “Один пояс — один шлях” у своєму виступі голова української делегації Степан Кубів оголосив, що Україна запропонувала китайській стороні портфель спільних проєктів із розвитку транспортної інфраструктури, альтернативної енергетики, будівництва автомобільних доріг та мостів, розвитку об’єктів залізниці та аеропортів, високих технологій, співпраці в аерокосмічній сфері, переробці агропродукції тощо. У випадку активної участі України проєкті ОПОШ, наша держава має шанс перетворитись на впливову регіональну країну і отримати впливового партнера в особі Китаю, що матиме важливе значення для безпеки країни.

Таким чином, ініціатива «Один пояс – один шлях» – новий формат китайської дипломатії, оскільки економічна основа – головний його компонент. Уряд Китаю проводить економічну дипломатію, щоб співпраця у межах проєкту була вигідною для всіх його учасників. Для цього розроблена програма дій з 5 пунктів. За шість років свого існування ініціатива «Один пояс – один шлях» досягла значних результатів: ініціатива безсумнівно розширює вплив Китаю на політику країн-партнерів. На даний момент відносини України з Китаєм базуються на торгівлі, у той час як інвестиційна складова розвинена слабо.

Україна має значні можливості для покращення двосторонньої співпраці з Китаєм, і, зокрема, у подальшій участі в гео економічній ініціативі «Один пояс – один шлях». Україна може будувати взаємовигідну співпрацю в енергетичній, сільськогосподарській сферах, у запровадженні «зелених технологій», а також у інфраструктурних проєктах.

Список використаних джерел:

1. Цвык А. В. Экономическая дипломатия Китая: основные черты / А. В. Цвык // Региональная экономика и управление: электронный научный журнал. – 2013. – №1. – С. 28-30
2. Мокрецкий А. Ч. Основные направления китайской дипломатии / А. Ч. Мокрецкий // Проблемы Дальнего Востока. – 2015. – №1. – С. 44.
3. BRI Connect: An initiative in numbers [Електронний ресурс] // Refinitiv. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://www.refinitiv.com/content/dam/marketing/en_us/documents/reports/belt-and-road-initiative-in-numbers-issue-3.pdf
4. Дем'янчук О. В. Проект «Один пояс, один шлях»: геостратегія по-китайськи / О. В. Дем'янчук // Прикарпатський вісник НТШ. – 2018. – №5. – С. 179–186.
5. Мануков С. «Один пояс, один путь»: уточнение пути и расширение пояса [Електронний ресурс] / С. Мануков // EurAsia Daily. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://easaily.com/ru/news/2019/05/03/odin-poyas-odin-put-utochnenieputi-i-rasshirenije-poyasa>.
6. Гловацька С. М. Значення стратегічної ініціативи «Один пояс, один шлях» для України / С. М. Гловацька // Розвиток транспорту. – 2018. – №2. – С. 202–211.

7. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі у 2019 році [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/kr_tstr/kr_tstr_12_2019.xls.

8. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України / з України: за країнами світу [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/inv_zd/pi_ak_ks_reg/pi_ak_ks_reg_2019u.xlsx.